

מימוש הבטחה

מאת: תת אלוף (מיל) משה מלניק כפי שכתב לספר חליפת לחץ

ב- 27 ביוני 1979 התחולל קרב האויר הראשון
בהסטוריה בין מטוסי F-15 ומטוסי מיג 21 מעל
דרום לבנון. התוצאה: חמישה מיגים סוריים מופלים.
תת אלוף (מיל) משה מלניק קיים הבטחה שנתן כמה שנים קודם לכן.

אנחנו יודעים שיש לנו מערכת נהדרת ביד ותיכף ומיד נוכחנו לדעת שאנחנו נמצאים בתנאי שיגור טובים. אני מבקש מצינקה, המוביל, רשות לפתוח באש. הוא לא עונה, הנוכל, ואני מבין את הטריק שלו: הוא פשוט רוצה לשגר ראשון. וכך היה. הוא שיגר ורק אחר כך נתן לי את האישור... אבל ה"שלהבת" שלי כבר יצאה לדרכה... היה יום בהיר מאד והשמיים היו כחולים להפליא בכיוון מזרח. היינו קצת גבוהים לקרב אויר ומן הגובה הזה אף פעם לא ראיתי את המחזה שנגלה לעיני: שני הטי"ל, שלי ושלו, משרטטים נתיב לוחט, שובלים לבנים בוהקים ומסתלסלים ולהבות מתארכות מאחורי זנבם, ממש כמו ב"מלחמת הכוכבים". והנה, הטיילים מתרחקים ומתרחקים לתוך השמיים הכחולים ואני מצפה לתוצאה הבלתי נמנעת: תיכף נראה בוודאי פיצוץ אדום-כתום-שחור, וסביר להניח שבתוך הפיצוץ הזה גם מיג או שניים... אבל עובר הזמן הסביר לפגיעה והטיילים טסים וטסים – ואין פיצוץ! מהקשר העמוס בדיבורים מהירים ובטונים גבוהים, עולה תמונה של המון מטוסים בשמיים. שתיים שלש רביעיות של מיגים, הרביעיה שלנו ועוד רביעיה מצוותת של בים וכפירים שדוהרת למוקד שלנו מדרום.

במצב הזה אני מחליט, שהדבר הבטוח ביותר הוא לחזור להרגלים הישנים. אני מוציא את הראש החוצה ומסתכל סביב. ואכן במרחק של שני מייל פלוס, כמעט על האף, מעט מתחת לאופק, אני מבחין בשני מיגים צמודים בפניה ימנית חדה, חוצים כיוון צפון ועוד רגע... והם מפנים אלי את זנבם.

ואז, כאילו מישוהו אומר להם: שימו לב, אל תמשיכו בנתיב הזה, הוא מסוכן – הם עושים הפיכת הטיה כלפיי ובכך מאותתים לי בלשון שאינה משתמעת לשתי פנים, שהם ראו אותנו ומתייחסים אלינו.

אבל, F-15 זה F-15 ומערכת הנשק שלו צופנת בחובה הפתעות למיגים השוב"רים...

באחת אני מנתק את נעילת ה"שלהבת", עובר למצב טיל חום, שם אף על המיג הקי"דמי ומיד שומע את צפצוף הקליטה הצורמני של הטייל. לוחץ פיקל והחוי"ח יוצא מיד לדרכו, בתוך שובל אש ועשן שהולך ומתעבה.

הכל קורה כל כך מהר, החוי"ח חותך את דרכו של המיג הפונה כלפי וניתקע בו בלי חוכמות ובפיצוץ אדיר שיוצר כדור אש ושבירים מתעופפים. המיג פשוט נעצר באויר, ונשבר לשניים.

אני עוד לא ראיתי תמונה כזו, למרות שהיה זה המיג השביעי שהיפלת, וראיתי מה עוללו הטיילים האחרים ששיגרת.

אף אחד מהם לא היה אימנטי, מהיר וקטלני כל כך.

הרגשתי ממש באופוריה והמשכתי להסתכל כמהופנט בכדור האש ובשבירים הצונ"חים מטה. היה לי ברור כשמש שאף "שולף" אחר לא הצליח להקדים אותי הפעם, והמיג הזה הוא הראשון שהופל בקרב הזה – ובכלל.

כל כך שמחתי, שאפילו לא ניסיתי להפיל את בן הזוג שלו שהנמיך לתוך העננים שם תחתינו. אגב, זהו משגה שאף פעם לא אחזור עליו. אני מלמד את הטייסים הצעירים כי הקרב לעולם אינו נגמר – גם אם הפלת מטוס.

אבל במקרה הזה לא יכולתי לעשות שום דבר – ההרגשה המרוממת היתה חזקה ממני.

מהר מאד התחילו להשמע ברדיו קריאות "הפלת", "הפלת", והבנתי ששלל הקרב הזה לא יהיה קטן. כעבור דקה נגמר כל הסיפור. הקרב נגמר, ואנחנו פנינו חזרה מע"רבה לכיוון הים ואחר כך דרומה הביתה. כל אחד בתורו מדווח מה היה שללו – ואני מחכה שכולם יגמרו – ואומר בקשר את המשפט, שזוכרים לי עד היום: "תגידו מה שתגידו, אבל אני הייתי הראשון..."

זה לא שהייתי כל כך טוב. זה היה פשוט עניין של מזל. מזל להיות במקום הנכון ובזמן הנכון. כי הקרב באמת לא היה קשה. בעצם, זה היה קרב קל מאד. המיגים פשוט נתקעו לי מול הפרצוף – וזהו.

הפעם שיחק לי המזל פעמיים. גם להיות במקום הנכון ובזמן הנכון וגם לאפשר לי לממש את ההבטחה היהירה שנתתי בטיפשותי מספר שנים קודם לכן...

סיפור ההפלה הזאת מתחיל, בעצם, כמה שנים טובות לפני שהתרחשה. הוא מתחיל ביום בו הגענו, חמשת הטייסים הראשונים שיצאו לארה"ב ללמוד את ה-F-15. הגענו לביקור במפעלי "מקדונל דגלאס" יצרנית המטוס, בסט. לואיס. רצינו לראות את המטוסים "שלנו" – אותה רביעית "טרומים" ראשונה שהיתה מיועדת להגיע לחיל האויר.

נפגשנו לשיחה עם טייסי הניסוי של החברה, מהנדסים ומנהלים. נמצאו בתנופה של לימודים והיינו צמאים לכל פירור מידע על התנהגות המטוס וביצועיו. טייסי הניסוי נראו לנו מקור אדיאלי לסוג כזה של אינפורמציה ולא היססנו למצות אותו עד תום.

בארוחת הצהריים עם נשיא החברה החלפנו מחמאות הדדיות. הם קינאו בנו בזכות הטיסות המבצעיות שלנו, ואנחנו הבענו קנאה על כך שהם טסים על המטוסים המ"תקדמים ביותר בעולם. השיחה התגלגלה ובשלב מסוים, אחרי מספר אינסופי של בירות, לא התאפקתי וזרקתי לחלל האויר הצהרה יומרנית מאד: אני מתערב עם כל אחד מכם, אמרתי, שאני אהיה הטייס הראשון בעולם שיפיל מטוס ב-F-15. רק אחרי שהדברים נאמרו, תפסתי מה אמרתי ובפני מי נתתי התחייבות שכזאת...

אבל, אמרתי – אמרתי. ואם אומרים – צריך לקיים ומאותו רגע ואילך חלמתי על הרגע בו אממש את ההבטחה.

לאחר שהסתיים הקורס, חזרנו ארצה וקלטנו את המטוסים הראשונים. שנה וחצי טסנו טיסות אימונים בלבד. לא שלא רצינו טוס טיסות מבצעיות. פשוט לא היו.

במבצע ליטני, במאוס 1978, יצאנו סוף סוף לגיחות המבצעיות הראשונות. לא נוצרו מפגשים עם חיל האויר הסורי והסתפקנו בעיקר בפיטרולים.

לאחר מבצע ליטני עברתי לבית הספר לטיסה, כמפקד מגמת קרב וכל ענין מימוש ההבטחה שנתתי ל"מקדונל דגלאס", נראה לי כבר רחוק, רחוק מאד.

יום אחד מצלצל אלי צינקה, מפקד הטייסת, ואומר לי לקונית: "יש טיסה מעניינת. רוצה להשתתף?" כמובן שרציתי. כשהגעתי לטייסת התברר לי, שהוא אסף מבנה של בוגרי המחזור הראשון של ה-F-15, וכולנו יצאנו לפטרל בלבנון.

פטרלנו שעה – ושום דבר לא קרה. המיגים לא באו. חזרנו עצובים לטייסת.

הפסדנו "קליק". "קליק", למי שלא יודע, הוא מושג הקשור בלוח הצדק של הטיי"ת. טייס שיוצא לגיחה מבצעית עובר "קליק", כמו בשעון, ועכשיו כבר תורו של מישהו אחר לטוס. עד שיגיע שוב תורך – עד ה"קליק" הבא – צריך לחכות קצת. סמכתי על צינקה שלא יתן לי לחכות יותר מדי.

זה היה בסוף יוני 1979, ואני עדיין בתפקידי בביה"ס לטיסה. הורגשה התחממות בגבול הסורי. הם ניסו כמה פעמים להפריע לתקיפות מטוסינו ואני הרחתי שהה"זדמנות שלי מתקרבת שוב. ב- 27 ביוני, בשעה עשר בבוקר, באמצע פ"ע עם מפקד בית הספר לטיסה – טלפון. צינקה על הקו. ניחשתי מה הוא רוצה. "תהיה כאן תוך עשרים דקות" הוא אמר לי. אני חייל ממושמע. אף פעם עוד לא טסה הצסנה את המרחק בין חצרים לתל נוף כל כך מהר... תוך עשרים דקות הייתי אצלו בטייסת ולא הופתעתי למצוא שם שוב את בוגרי המחזור הראשון. "היום זה היום", אומר צינקה בבטחון מוחלט, ואנחנו עולים למטוסים ומקווים שהפעם הוא צודק.

טיסים ללבנון ומפטרלים לא רחוק מצידון, מגינים על המטוסים התוקפים שלנו. לא הספקנו לעשות שני לגים – וראינו "בליפים" של מיגים על מסכי המכ"ם. הם באו להפריע לתקיפה.

ואז, בקשר, קיבלנו הוראה לפנות לאחור ולטוס לכיוון הים. היינו בטוחים שמכל מיני סיבות החליט הרמשל"ט להמנע מהקרב. שוב חשתי אכזבה קשה.

אבל, דקה או שתיים לאחר מכן נשמעה לפתע בקשר מילת הקסם שכל טייס בפי"ט רול מבצעי מייחל לה – "למפגש". עוד בטרם הספיק הבקר לסיים את דבריו – כבר היו הבידונים בדרך למטה ויחד עם צינקה, בפניה הדוקה לאחור, חזרה אל תוך לבנון, דהרנו לעבר הסורים.

"המדליק" 663 ועליו סימן ההפלה ההיסטורית.

תת אלוף (מיל) משה מלניק בשובו מטיסתו האחרונה בחיל האוויר בטקס הפרידה במטוס 646.

